

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain, rahoitusvakuuslain ja eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 9 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain, rahoitusvakuuslain ja eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta (HE 114/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Miki Kuusinen, valtiovarainministeriö
- ekonomisti Jenni Koskinen, Suomen Pankki
- lakimies Jukka Laitinen, Finanssivalvonta
- rahoitusasiantuntija Tommi Toivola, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- lakimies Elina Kirvelä, Finanssialan Keskusliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- NASDAQ OMX Helsinki Oy
- Euroclear Finland Oy
- Työeläkevakuuttajat TELA ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettua lakia, rahoitusvakuuslakia ja eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettua lakia. Ehdotetut muutokset liittyvät pääasiassa keskusvastapuolimäärittämisessä edellytettujen vakuuksien antajien ja saajien oikeusasemien ennakoitavuuden täsmentämiseen Euroopan parlamentin ja neuvoston OTC-johdannaisia, keskusvastapuolia ja kauppatietorekistereitä koskevassa asetuksessa tarkoitettun johdannaisten keskusvastapuolimääri-

tyksen yhteydessä. Ehdotetuilla muutoksilla selvennettäisiin erityisesti keskusvastapuolen määritysosapuolen asiakkaille kuuluvan omaisuuden suojaa määritysosapuolen maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen varalta. Samassa tarkoituksessa rahoitusvakuuslain soveltamisalaa laajennettaisiin nykyisestä koskemaan myös muuta mainitussa asetuksessa tarkoitettua vakuudeksi annettavaa omaisuutta.

Eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettua lakia ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä laissa tarkoi-

tetun selvitysjärjestelmän määritelmään kuuluvaksi myös keskusvastapuoli. Lisäksi lakiin ehdotetaan selvityksen lopullisuudesta maksujärjestelmissä ja arvopaperien selvitysjärjestelmissä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin muutoksen asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi uutta säännöstä, joka koskisi niin sanottujen yhteentoimivien sel-

vitysjärjestelmien ylläpitäjien toisilleen antamia vakuuksia. Ehdotetun säännöksen mukaan tällaisten vakuuksien ollessa kyseessä ei vakuudensaajaa koskeva maksukyvyttömyysmenettely vaikuttaisi vakuudenantajan oikeuksiin kyseiseen vakuusomaisuuteen nähden.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 2014.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Talousvaliokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Esitys jatkaa ns. EMIR-asetuksen¹ voimaantuloon liittyvää kansallisen lainsäädännön sopeuttamista. Ehdotetuilla muutoksilla selkeytetään ja täsmennetään OTC-johdannaiskauppaan liittyvää sääntelyä vakuusmenettelyjen osalta. Keskeiset muutosehdotukset turvaavat keskusvastapuolen määräytösapuolen asiakkaille kuuluvan omaisuuden suojaa määräytösapuolen mahdollisessa maksukyvyttömyystilanteessa. Tavoitteena on, että määräytösapuolen hallinnassa olevat asiakkaiden vakuudet ja positiot voidaan häiriötilanteessa siirtää toiselle määräytösapuolelle. Lisäksi esityksellä laajennetaan rahoitusvakaustlain soveltamisalaa siten, että vakuuksina voidaan käyttää kaikkia sellaisia vakuuksia, jotka keskusvastapuolet hyväksyvät vakuuksiksi.

Talousvaliokunta pitää ehdotettuja muutoksia perusteltuina. Lakiehdotukset selkeyttävät

sääntelyä ja antavat johdannaiskaupan osapuolille nykyistä paremmat mahdollisuudet arvioida mahdollisiin maksukyvyttömyystilanteisiin liittyviä riskejä.

Vakuuksien käyttöön liittyen talousvaliokunta toistaa jälleen tarpeen ryhtyä pikaisesti valmistelemaan elinkeinoverolain muutosta siten, että omistusoikeuden siirtoon perustuvien vakuusjärjestelyjen verotuksellisiin seuraamuksiin liittyvät tulkintaongelmat saadaan poistettua. Uusi EU-sääntely tulee entisestään lisäämään tarvetta hyödyntää erilaisia omaisuuseriä vakuuksina. Oikeusvarmuuden ja yritystemme kilpailukyvyn kannalta on olennaista, ettei tulokinnanvarainen kansallinen verolainsäädäntöme rajoita toimivia vakuuskäytäntöjä. Valiokunta on edellyttänyt vastaavia toimia jo kahdessa aiemmassakin mietinnössään (TaVM 9/2003 vp ja TaVM 5/2013 vp).

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

¹ European Market Infrastructure Regulation, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä 648/2012

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Mauri Pekkarinen /kesk	Eero Lehti /kok
vpj.	Marjo Matikainen-Kallström /kok	Päivi Lipponen /sd
jäs.	Lars Erik Gästgivers /r	Jari Myllykoski /vas
	Harri Jaskari /kok	Arto Pirttilahti /kesk
	Antti Kaikkonen /kesk	Kaj Turunen /ps
	Jukka Kärnä /sd	Harry Wallin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.